

Verzorgingsmaatregelen voor het welzijn van varkens

Herman Vermeer, PV; Han Swinkels, PV; Geert van der Peet, IKC-V; Dinand Ekkel, ID-DLO; Kees van 't Klooster, IMAG-DLO; Jos de Groot, DLV

In het Varkensbesluit staan verzorgingsvoorschriften om het welzijn van varkens te waarborgen. Voor het merendeel van deze voorschriften zijn bruikbare maatregelen voorhanden, die in de praktijk kunnen worden toegepast.

De Europese Unie heeft in 1991 een richtlijn uitgevaardigd om het welzijn van varkens te waarborgen, met daarin minimumnormen voor de huisvesting en de houderij. Het Nederlandse Varkensbesluit is een uitwerking van deze EU-richtlijn, met een aantal concreter ingevulde voorschriften. In de praktijk moeten deze voorschriften worden vertaald naar bruikbare en betaalbare verzorgingsmaatregelen. De invulling van een aantal verzorgingsvoorschriften uit het Varkensbesluit levert problemen op.

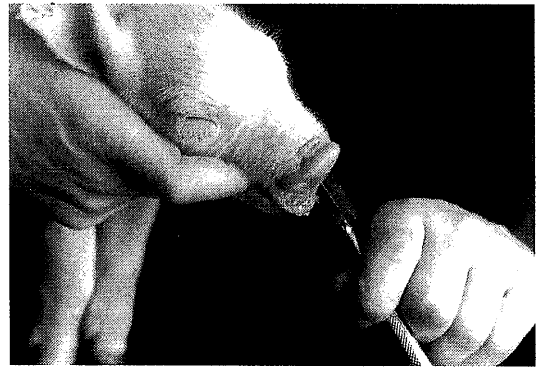
Het doel van dit onderzoek was na te gaan of voor de voorschriften in het Varkensbesluit bruikbare verzorgingsmaatregelen beschikbaar zijn en hoe het gebruik in de praktijk gestimuleerd kan worden. Ook is nagegaan voor welke voorschriften nieuwe verzorgingsmaatregelen ontwikkeld moeten worden.

Inventarisatie en beoordeling

De voorschriften die betrekking hebben op de verzorging van varkens zijn vastgelegd (zie tabel I). Vervolgens zijn verzorgingsmaatregelen geïnventariseerd die aan het voorschrift voldoen. De bruikbaarheid van deze maatregelen is door de onderzoekers beoordeeld op basis van de te verwachten invloed op dierlijk welzijn, gezondheid, technische resultaten, arbeidstijd, arbeidsomstandigheden, economie en milieu. Het draagvlak voor de maatregelen is vervolgens getoetst bij zowel de Dierenbescherming als bij een groep van 32 varkenshouders. Het draagvlak bij de varkenshouders is bepaald door het gebruik van de geïnventariseerde verzorgingsmaatregelen in de praktijk te meten met behulp van een enquête.

Praktijk en voorlichting

In tabel I zijn de verzorgingsvoorschriften weergegeven. Onder "praktijk" zijn de voorschriften geplaatst, die op praktisch alle bedrijven vertaald zijn naar bruikbare verzorgingsmaatregelen. De voorschriften onder "voorlichting" zijn vertaald in maatregelen die op een groot aantal bedrijven worden toegepast. Het verbreden van de toepassing op bedrijven kan worden bereikt met behulp van een op welzijn gericht voorlichtingsprogramma.

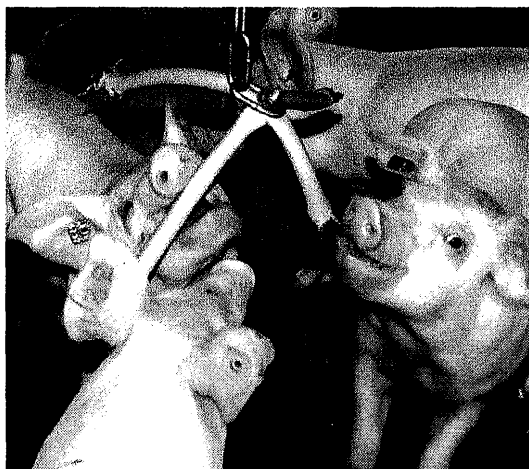
Bron: Misset/Boerderij

Tandjes knippen wordt steeds vaker achterwege gelaten

Onderzoek

Als laatste zijn onder "onderzoek" de voorschriften vermeld waarvoor nog geen bruikbare verzorgingsmaatregelen beschikbaar zijn of die nog knelpunten opleveren. Deze knelpunten kwamen naar voren bij

de beoordeling en bij de zeer beperkte toepassing in de praktijk (zie tabel I). Ook de Dierenbescherming erkent dat het draagvlak voor de beschikbare maatregelen volstrekt onvoldoende is. Het betreft met name verstrekking van afleidingsmateriaal aan

Afleidingsmateriaal kan agressie en staartbijten verminderen

biggen en vleesvarkens in combinatie met onderzoek naar het niet routinematig couperen van staartjes. Ook de verstrekking van ruwvoer aan zeugen is een knelpunt. Het verstrekken van nestmateriaal aan zeugen rond het werpen is in de huidige hokken niet mogelijk en vereist een andere wijze van huisvesten. De knelpunten kunnen worden opgelost met behulp van onderzoek. Verder zullen initiatieven in de praktijk via de voorlichting richting onderzoek teruggekoppeld moeten worden.

Conclusie

De conclusie van het onderzoek is dat het merendeel van de verzorgingsvoorschriften om het welzijn van varkens te verbeteren al in de praktijk ingevuld wordt of ingevuld kan worden. Knelpunten zijn er bij het verstrekken van afleidingsmateriaal aan biggen en vleesvarkens in combinatie met de preventie van staartbijten en bij het verstrekken van ruwvoer aan zeugen. Deze knelpunten moeten op korte termijn opgelost worden. ■

Tabel I: Aantal gesloten bedrijven (van een totaal van 32 geënquêteerde bedrijven) dat voldoet aan de verzorgingsvoorschriften. De voorschriften zijn in drie klassen verdeeld: maatregelen die al in de praktijk gangbaar zijn, maatregelen die nog stimulering door middel van voorlichting behoeven en maatregelen die nog zodanige knelpunten bevatten dat nader onderzoek noodzakelijk is.

aantal bedrijven (totaal 32) dat aan voorschrift voldoet

aantal bedrijven (totaal 32) dat aan voorschrift voldoet		
Praktijk		
Dagelijkse inspectie	32	(100%)
Castreren vóór vier weken of niet castreren	32	(100%)
Biggen ná drie weken spenen	30	(94%)
Voorlichting		
Licht (minimaal 2 lux, van 9.00 tot 17.00 uur)	24	(75%)
Ziekenstal voor zieke, zwakke of agressieve dieren	25	(78%)
Vanaf spenen tot slacht slechts één keer mengen	24	(75%)
Strooisel voor de biggen in het kraamhok	24	(75%)
Niet routinematig tandjes knippen	17	(53%)
Onderzoek		
Afleidingsmateriaal voor biggen en vleesvarkens	10	(31%)
Niet routinematig staartjes couperen	0	(0%)
Ruwvoer voor zeugen	4	(13%)
Nestmateriaal voor zeugen rond het werpen	0	(0%)